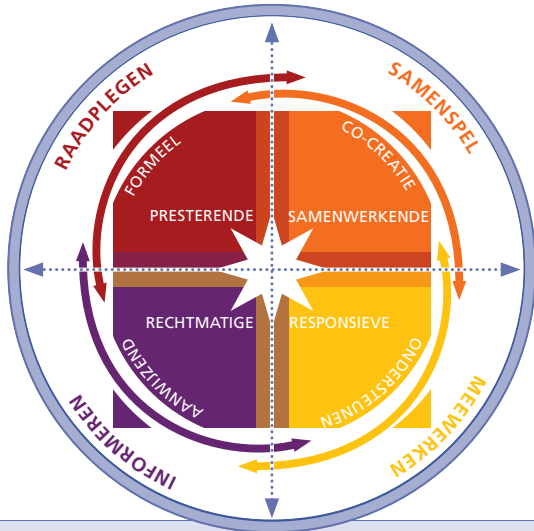

Instrument Participatiekompas

Bij provinciale opgaven

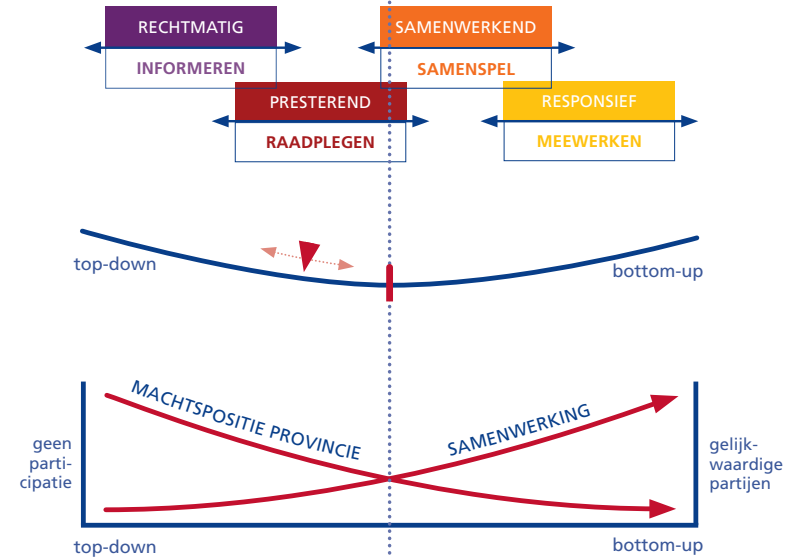
Keuze passende rol provincie

Kwadrant	Beknopte toelichting op de rol	Kenmerken van de participatie-vorm	Participatie-vorm
RECHTMATIG	Rechtmatige overheid staat voor legitimiteit en rechtmatigheid van overheids-handelen. Deze overheid doet het goed als er sprake is van heldere procedures om politieke doelen te formuleren die neutraal worden vertaald in ambtelijk handelen.	Bestuur bepaalt de agenda en informeert de betrokkenen. Veelal via formele procedures.	INFORMEREN
PRESTEREND	Presterende overheid staat voor het meetbaar uitvoeren van processen en bereiken van doelen. Meetbaar impliceert hier 'kunnen afrekenen op'.	Het bestuur bepaalt de agenda. Luistert naar de inbreng van de betrokken partijen, of vraagt om ideeën uit de samenleving. Dit allemaal wel zonder de garantie dat dit tot wijzigingen leidt.	RAADPLEGEN
SAMENWERKEND	Samenwerkende overheid wil doelen bereiken met behulp van inspanningen van anderen. En gaat met maatschappelijke organisaties of andere partners in het veld het gesprek aan.	Het bestuur en betrokken partijen bepalen samen de doelen waaraan gewerkt gaat worden. Iedereen brengt in vanuit eigen kennis en bevoegdheden. Partijen zijn gelijkwaardig. Elke partij beslist over eigen inzet.	SAMENSPEL
RESPONSIEF	Responsieve overheid gaat uit van de initiatieven en energieën in de samenleving.	Het bestuur werkt mee aan een initiatief van anderen door te adviseren en te ondersteunen.	MEEWERKEN

STAP 1

Keuze kenmerk participatie

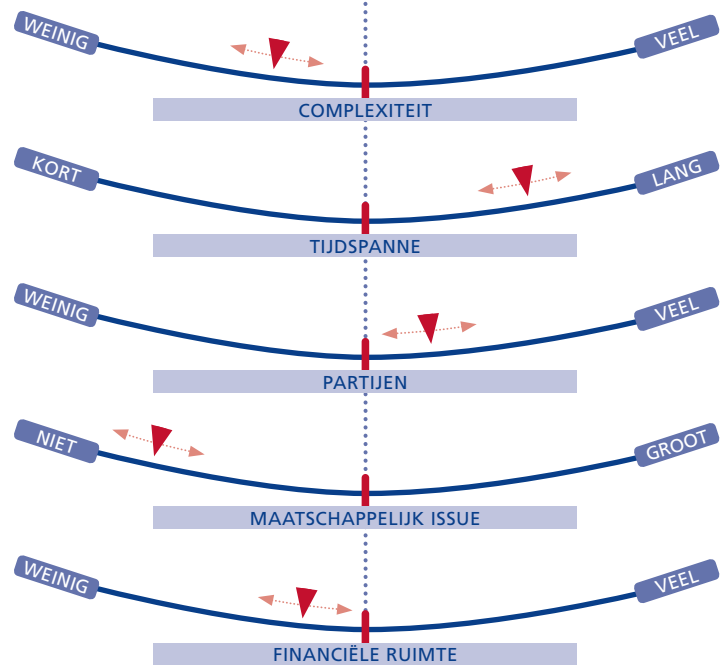

Werkwijze

- Kies voor de rol van de provincie die het meest van toepassing is voor de voorliggende opgave. De keuze voor de meest van toepassing zijnde rol betekent niet dat op onderdelen van de opgave andere rollen uitgesloten zijn.
- Communiqueer naast de 'hoofdrol' ook de 'subrollen' zo snel mogelijk naar partijen (rol, waarom, wanneer, hoe lang).
- Deze rol-keuze geeft richting aan de rol én de benodigde participatie.
- Kies de plaats van de opgave op de curve en bepaal daarmee een genuanceerder beeld van de rol en samenwerking. Bijvoorbeeld samenwerken maar tegen raadplegen aan of samenwerken dat lijkt op co-creëren of puur alleen informeren enz.

STAP 2

Analyse kenmerken opgave

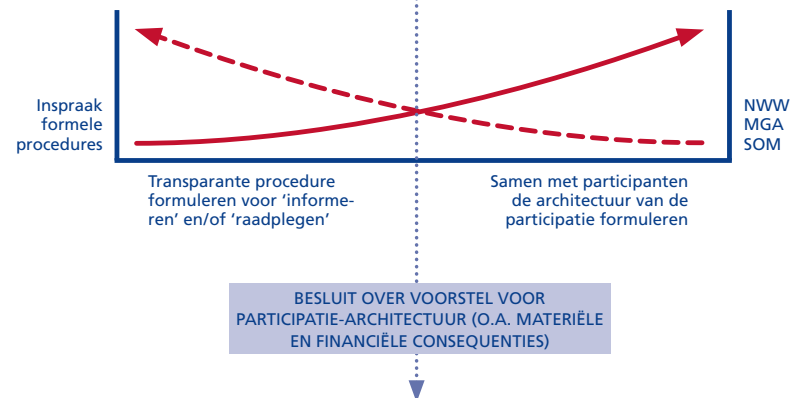

Werkwijze

- Duid eerst per kenmerk van de opgave de score.
- Beschouw alle scores ten opzichte van elkaar en ook in relatie tot de keuze van de rol van de provincie.
- Beargumenteer vervolgens:
 - De gekozen scores;
 - Waarom en waarover wel of geen participatie nodig is;
 - Welke benaderingswijze voor informeren / raadplegen of participatie gekozen is.
- In geval van participatie, doe het scoreproces opnieuw, samen met de participanten. Dit schept helderheid en geeft inzicht in de verschillende wijzen van kijken naar de opgave.

STAP 3

Overall keuze participatie

Netwerkend Werken (NWW), Mutual Gains Approach (MGA) en Strategisch Omgevings Management (SOM) zijn benaderingswijzen voor samenwerken bij grote opgaven. Ze bieden een op de opgave afgestemde gestructureerde en consistente proces-architectuur, inclusief participatie.

NWW werkt vanuit het 'waarom' partijen inzet leveren op de opgave. MGA zet belangen en niet standpunten centraal bij onderhandelen. SOM is omvangrijk omgevingsmanagement, geïnspireerd op MGA.

Werkwijze

- Benut bij het invullen van de proces-architectuur ook minder vertrouwde vormen. Bijvoorbeeld nieuwe (digitale) mogelijkheden.
- De zorg voor een consistente weging bij de verschillende provinciale opgaven ligt bij de behandelend ambtenaren.
- Benoem naar participanten dat GS uiteindelijk besluit over de participatie-architectuur.

Vijf participatieprincipes van de provincie Zuid-Holland

De principes zijn voor Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten de leidraad voor participatie en bieden duidelijkheid voor partners en inwoners over de inzet van de provincie bij participatie. Doel is het samenwerken aan Zuid-Holland te verbeteren; met meer vertrouwen, betrokkenheid en draagvlak. Om zo tot betere voorstellen te komen.

- 1** De **basishouding** van de provincie bij het voorbereiden en realiseren van de opgaven is: **samenwerken met betrokken partijen!**
 - Er wordt geen participatieproces gestart als er niets te beïnvloeden valt.
- 2** Of het nu om beleid of uitvoering gaat, de provincie benoemt voor zichzelf de **passende rol(len)** en de aansluitende **vorm(en) van participatie**.
 - In het geval van een eigen initiatief wordt gebruik gemaakt van het 'Participatiekompas'.
- 3** De provincie hecht waarde aan **initiatieven uit de samenleving**. Per initiatief bekijken we hoe wij ons als provincie daartoe verhouden.
 - Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het instrument 'Omgaan met initiatieven uit de samenleving'.

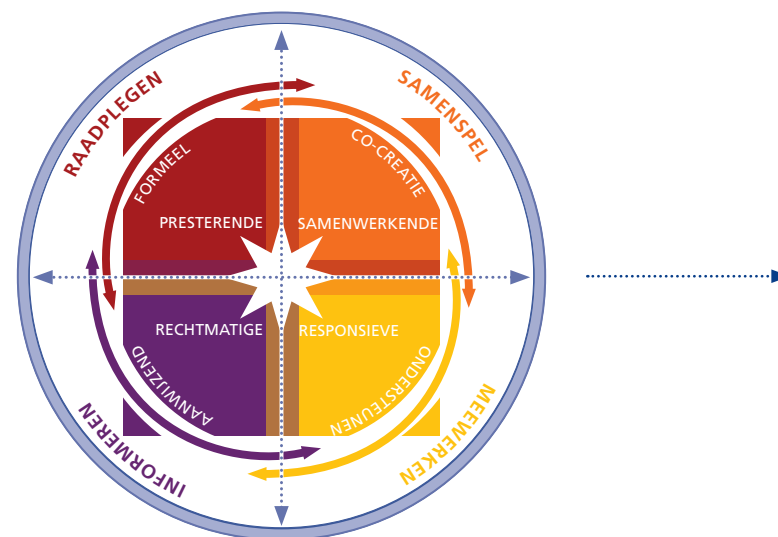
- 4** De **architectuur van de participatie** wordt in een open en gelijkwaardig gesprek samen met participanten bepaald.
 - Dit gebeurt bij het maken van het plan van aanpak voor de opgave.
 - Onderwerpen zijn tenminste: elkaars belangen, rollen, taken, verwachtingen en wat inhoudelijk/financieel wel en niet ter discussie staat of mogelijk is.
 - Er is respect voor de verschillen in rollen vanwege bijvoorbeeld wettelijke en democratische regels.
- 5** De **inzet van de provinciale medewerker en bestuurder** beoogt een gelijk speelveld voor alle participanten.
 - Het proces, informatiedeling en terugkoppeling zijn transparant en te begrijpen (geen jargon).
 - Besluitvormingsprocedures zijn vooraf, op begrijpelijke wijze, inzichtelijk.
 - Wanneer er geheime informatie is dan worden hierover goede afspraken gemaakt.
 - Naar de deelnemers wordt gecommuniceerd hoe hun input het besluit heeft beïnvloed.

Onze visie op participatie

Het democratische instituut provincie is niet alleen van ambtenaren of politici. We zijn ervan overtuigd dat we alleen in samenwerking Zuid-Holland Slimmer, Schoner en Sterker kunnen maken.

- We willen een partner zijn die open staat voor vernieuwing, samenwerkt, zich dienstbaar opstelt en waar nodig verantwoordelijkheid neemt.
- Essentieel daarbij is respect voor elkaars rollen, belangen en bevoegdheden.
- Investeren in relaties voor de lange termijn wordt belangrijker.
- Evenals het duidelijk zijn wanneer er geen ruimte is voor inbreng van anderen.
- Per maatschappelijke opgave bepalen we onze rol.
- Daarna ontwikkelen we in samenspraak met betrokken partijen de meest passende participatiestrategie.

Als een kompasnaald naar het noorden wijst, ontkent het niet het bestaan van het westen, zuiden en oosten. Zo ook blijft er binnen een keuze voor een dominante participatievorm ruimte voor andere vormen. Bijvoorbeeld: tijdens co-creatie zullen nog formele procedures nodig zijn.

www.zuid-holland.nl/participatie